

## НАПРЯМ 2. ШЛЯХИ І ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-34>

### ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЩОДО ПОДОЛАННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

**Денисяк Н. М.**

*кандидат юридичних наук, доцент,  
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики  
Міжнародний гуманітарний університет  
м. Одеса, Україна*

Сучасний світ будується не тільки з допомогою інформації, але й дезінформації. Чим серйозніша подія, тим більше про неї з'являється дезінформації, яка прагне викривити реальність.

*Дезінформація – це фактичне обмеження прав людей на доступ до інформації, на вільне формування та висловлення думок, а також загалом підриє довіри до демократичних інститутів, пропаганда насильства, виправдання військових злочинів та злочинів проти людяності.*

Згідно з міжнародним правом, дезінформація та пропаганда є порушенням права на свободу вираження поглядів. Особливо коли пропаганда та дезінформація пропагують дискримінацію або ворожнечу щодо певних груп, ставлять під загрозу громадське здоров'я, руйнують демократичні суспільства або порушують здатність окремих людей отримувати та обмінюватися інформацією. Вона руйнує віру людей у традиційні джерела новин, які, на відміну від агентів дезінформації, дотримуються етичних стандартів і мають юридичні зобов'язання повідомляти факти, часто складніші і менш привабливі за прості ворожі наративи. Дезінформація підриє довіру громадян до урядів та інших державних установ. Зазвичай, вона апелює до наших найгірших поривань, страхів і упереджень – нацьковувати сусідів один на одного, підбурювати прошарки суспільства один проти одного, виправдовувати і розпалювати екстремізм, принижувати наше почуття приналежності до спільноти або країни – усе це, прагнучи розколоти суспільство і взяти гору в інформаційній війні. Такі дії порушують численні міжнародні конвенції з прав людини, зокрема, статтю 19 Загальної декларації прав людини і статті 19 і 20 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права.

Метою дезінформації не завжди є переконати людей у конкретній брехні. Іноді вона створюється для того, щоб заплутати і збаламутити воду суперечливою інформацією, щоб люди більше не розрізняли, де правда, а де – вигадка. Дехто зазнаватиме впливу дезінформації і сприятиме її поширенню. Інші будуть розчаровані потоком брехні і повністю самоусунуться. Ворожі суб'єкти, які ставлять собі за мету ослабити стійкість суспільства, можуть отримувати переваги в обох випадках.

Основні ознаки дезінформації: вплив на певну аудиторію через оприлюднення, цілеспрямованість (передбачає організатора та умисел), негативні (суспільно-небезпечні) наслідки, наявність в основі «неправдивості», що піддається перевірці, імітаційність, представленість як правдивого матеріалу, «вбудованість» у певні системи поглядів, відповідність певним переконанням. Дезінформація стосується певних переконань, відповідає певній системі поглядів, дезінформація на випадкові теми не досягає мети, прив'язка до соціально значущих подій, тобто суспільно-важливої інформації, що є чутливою або має символічну цінність.

Реалізація дезінформації відбувається через новинні публікації (статті, телевізійні та радіоповідомлення, онлайн-публікації), діяльність ботів, тролів та здійснення інформаційних витоків. Саме в новини найчастіше закладається дезінформація, оскільки вони є найоперативнішими й найпопулярнішими, отже, поширення буде найшвидшим й наймасовішим.

У березні 2021 року, з метою протидії загрозам національній безпеці та інтересам України в інформаційній сфері, й, зокрема, ефективної протидії пропаганді, деструктивним дезінформаційним впливам та кампаніям був утворений спеціальний робочий орган Ради національної безпеки і оборони України – Центр протидії дезінформації.

В сучасних умовах, де свобода слова є одним із пріоритетних прав людини та фундаментом демократії, будь-які обмеження створення, отримання, збирання, зберігання та розповсюдження інформації повинні мати, по-перше, обґрунтовані й недвозначні підстави та, по-друге, детальний, законодавчо закріплений механізм їх запровадження та реалізації.

Враховуючи значну поширеність та використання дезінформації як інструменту для досягнення цілей у різних сферах діяльності, рівень небезпеки, яку вона становить або потенційно може становити, не лише суспільним та державним, а й міжнародним інтересам, очевидно, що це явище потребує особливої уваги з точки зору правового забезпечення як одного з основних засобів протидії даних загрозі.

### **Література:**

1. Вальорска М. Діпфейк та дезінформація: практ. посіб./ М. Вальорска. К.: Академія української преси; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.

2. Голобородько В. Проблема вимірювання наслідків поширення дезінформації в українському інформаційному просторі / В. Голобородько // Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту». К., 2020. С. 423-426.

3. Омелянчук І. Світом править... дезінформація? / І. Омелянчук // Урядовий кур'єр. 2019. С. 3.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-35>

## **ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ЯК ВИМОГА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

***Діденко Л. В.***

*доктор юридичних наук, професор,  
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики  
Міжнародний гуманітарний університет  
м. Одеса, Україна*

Згідно зі статтею 55 Конституції України, права і свободи людини і громадянина захищаються судом. У разі, якщо особисті немайнові чи майнові права та інтереси особи було порушено, вона має право звернутись у встановленому законом порядку до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи законних інтересів. У такий спосіб виникають цивільно-процесуальні відносини, які є одним з ключових та визначальних різновидів суспільних відносин, які не просто проголошені чи задекларовані, а дійсно можуть бути реалізованими кожною особою.

Україна є молододою державою, тому більшість суспільних інститутів все ще перебуває на стадіях формування. Складний процес трансформації всіх сторін суспільного життя в Україні викликає потребу в дослідженні рефлексії відповідних змін на стан соціальних відносин у країні. В умовах подальшого розвитку українського суспільства та сучасного правотворення особливого значення набуває встановлення теперішнього стану теоретичного розкриття сутності та регулювання правових відносин між громадянами, а також перспектив його удосконалення. На сучасному етапі суспільного розвитку наявність інтересу до інституту цивільних процесуальних відносин обумовлюється фактором постійної необхідності охорони прав та законних інтересів фізичних, юридичних осіб, держави шляхом всебічного справедливого, неупередженого та своєчасного